

T(R)ÒPICS

LA POR A LA PARAULA

MARCEL·LÍ BORRELL
COL·LABORADOR PERIODÍSTIC

Fa vint anys i un dia que l'argentí (argentí viu de la paraula) Jorge Luís Borges va fer el definitiu mutis pel fòrum en una ciutat amb nom de reina arturiana, borratxera elegant o elixir *disco*: Ginebra.

Un home que es definia "*Soy un mero hombre de letras, nada más. No estoy seguro de haber pensado nada en mi vida. Soy un weaver of dreams, un tejedor de sueños*".

Un parell d'anys abans de morir, Borges escriu un revelador article al diari *Clarín* de Buenos Aires sota el títol "*Si hay miseria que no se note*". L'article incideix en el costum argentí

de la hipocresia. L'ull viu, *boludos*.

Gasiu Borges: l'ús de l'eufemisme com senyal de por a la cruesa de la paraula exacta s'ha estès arreu, qual grip aviar.

Segons defineix el *Diccionari Català-Valencià-Balear* Francesc B. Moll, eufemisme és: "mot o locució d'expressió atenuada, en substitució d'un altre de més dur, inconvenient o desplaent".

Pertinaç Sherlock Holmes de la paraula en societat, Borges fa seu el dictamen francès, "la hipocresia és el tribut que el vici paga a la virtut".

Quan els terroristes aboquen bombes, per no ferir els seus bons sentiments, els anomenen activistes; que hi ha una invasió, les autoritats parlen d'anticolonialisme; quan el cessament d'hostilitats cri-

minals, procés de pau; el president és el primer mandatari, la seva muller primera dama; els mestres, docents; els porters, encarregats; les batudes policíiques, vastos operatius; les prostitutes, treballadores del sexe; la repressió social, cohesió; la repressió individual, educació; deixar de comprar, fer el boicot; avortar, interrupció voluntària de l'embaràs; acomiadament, flexibilitzar plantilles; devaluació, posar les bases per a un cicle alcista; parella, companys sentimentals; absència electoral, decepció generalitzada pels polítics; ciclistes de diumenge, pedalada ecològica; governar com sigui, *sociovergència*; valorar la feina d'algú, retribució sentimental; resultats electorals, canvi d'escenari; un cec, invident; una

dona de fer feines, senyora de la neteja; poble, societat civil; sindicalers i treballadors, agents socials; polítics professionals, democràcia parlamentària; crític social, articulista.

L'eufemisme té vocació d'autocensura i es vesteix d'esnob amb cursileria fina. Senyoreta de Trevélez que flirteja amb allò cursi, un problema d'abundància, de recarregament.

Al capdavant simulacre, mentida grandiloqüent i desnaturalitzant. Perquè mentir sobre el nom de la cosa equival a mentir sobre l'essència de la cosa.

Harold Pinter ha dit que la paraula s'ha inventat per poder mentir. Si això és cert, l'eufemisme seria el ro-cocó del verb.

Raïna 5-11-06